

N:o 77.

Kolmas Saarna Kuudentena Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Matt. 5: 20–26.

Tämän evankeliumin olemme kyllä toisessa paikassa laveasti selittäneet, kun tarkastelimme koko tätä Kristuksen saarnaa, josta evankelista on kokonaista kolme lukua laatinut. Sen vuoksi otamme nyt esille siitä ai-noastaan sen kohdan, jossa Kristus selittää viidennen käskyn. Ensiksi kuulemme nimit-täin tässä, että Herra Kristus nuhtelee sitä syntiä, jota **vihaksi** sanotaan ja joka maailmassa on sangen yleinen ja suureen mittaan päässyt. Ei se ole noita törkeitä julkisia puhei-ta, joita maailmakin rankaisee, vaan se on yksi niitä koreita perkeleen syntejä, jota ei tahdota syntinä pitääkään; se vetää yllensä sellai-sen kuoren, ettei kukaan voi moittia eikä nuhdella sitä. Eihän ylpeyskään tahdo ylpeyden nimellä kulkea, vaan totuuden ja oikeuden nimellä; samoin ei myöskään viha ja kateus tahdo, että sitä nuhdeltaisiin, vaan ylistettäi-siin oikeaksi vakavuudeksi ja jumalalliseksi kiivaudeksi pahaa vastaan. Nämä valhe ja murha, ovat perkeleen valtakunnan kahdet oi-keat värit ja vaativat maailmassa korkeimman pyhyiden ja vanhurskauden nimeä, kiitosta ja kunniaa.

Siitä syystä Herra Kristus ottaa tässä käsiinsä erittäinkin fariseukset, jotka kaikkein hurskaimpia ja pyhimpiä tahtoivat olla ja jokaiselta sitä nimeä vaativat. Hän mainitsee itsekin heidän menoaan tuolla kunniallisella nimityksellä vanhurskaus, mutta kuvaa ja tuomitsee heidän vanhurskautensa sellaiseksi, joka ei vie taivaaseen, joten se siis on oikea

perkeleen sikiö, sentähden he vaativat itsel-lensä vanhurskasten ja jumalisten nimeä ja julkenevat koko maailman edessä siitä kerska-ta, vaikkeivät totisesti ole muuta kuin myrkyllistä vihaa, kateutta ja kiukkua täynnä.

Tätä ei maailma voi nähdä eikä tuomita, ja sen vuoksi on Kristus yksin tässä tuomari, joka uskaltaa ja on oikeutettu niin tuomitsemaan: Olkoon tuollainen fariseusten vanhurskaus kuinka kaunista ja pyhää tahansa, niin heidän ei kuitenkaan pidä tuleman taivaan valtakuntaan, sillä siitä vanhurskaudesta minä en voi enkä tahdo tietää. Se tekee itse itsensä vanhurskaudeksi eikä tahdo synniksi itseänsä myöntää; se komeilee kauniissa Jumalallisen vanhurskauden nutussa, niin että heitä muka pitäisi sanoa kristillisiksi hurskaiksi ihmisiksi ja pyhiksi hengellisiksi isiksi j. n. e.

No, mitä sitten on tuo fariseusten vanhurskaus ja mistä se tuon nimen on saanut? Kristus sanoo sen johtuvan tästä Jumalan käskystä: **Ei sinun pidä tappaman.** Näihin sanoihin he kävivät kiinni ja tyytyivät. Kun muka teksti ei muuta sano kuin kieltää tappamasta, niin seuraa, että ken ei tapa, hän on vanhurskas. Mutta jos minua loukataan ja minulle vääryyttä tehdään, niin on minulla hyvä syy, kohtuus ja oikeus suuttua eikä tule minun vääryyttä kärsiä; jopa tulee viha vielä kaksikertaisesti enemmän oikeutetuksi sen kautta, että se on väkivaltaa ja vääryyttä kärsimässä, eikä kuitenkaan tapa. Näin sitten asiata kaunistellaan, valitetaan omaa viattomuutta ja kerska-

taan Jumalan ja maailman edessä hurskaudensa: Enkö minä syystä vihastuisi? Tämän ja tuon on sekin ihminen minulle tehnyt niin suuren hyvyyteni palkinnoksi, vaikka halusta olisin sydämen ruumiistani hänelle jakanut; tuollaisella kiitoksella ja palkalla hän minulle maksaa; pitäisikö minun sellaista kärsiä ja jättää tuollaista pahuutta siksensä? Näin itseänsä puollustamalla ruvetaan sitten julkeasti mitä kiukkuisimmalla tavalla lähimmäistä vihaamaan ja vainoomaan, häntä loukkaamaan ja vahingoittamaan. Tämä kaikki pitäisi sitten olla oikeen tehtyä, ja sen, joka näin tekee, hurskas ja pyhä, vieläpä marttyyrikin Jumalan ja maailman edessä.

Näinhän juuri paavikin joukkoinensa tekee. Niitä jotka eivät tahdo heidän kauhistuksiansa kumarrella, hän kiroo, polttaa ja murhaa kristillisen kirkon tottelemattomina ja uppiniskaisina lapsina, ja vaatii sitten että tätä pitäisi sanottaman ihanaksi jumalanpalvelukseksi; vieläpä tulisi Jumalan iloitakin noin ansiokkaita pyhiä saadessaan. Samoin tekevät myös nuo suuret ylimykset, jotka komeasti osaavat kerskailla: Jumalan ja koko maailman ystävä, mutta pahuuden vihollinen. Hei, mikä suuri ystävyys tässä onkaan Jumalaa ja ihmisiä kohtaan. Kylläpä Herralla on vipuamista, ennen kuin saa nämät taivaallansa kyllä korotetuiksi.

Katsos tämä on tuota jaloa suurta, pyhää ylimysten vihaa, joka ei muka mitään syntiä eikä vääryyttä voi tehdä, ja ken sitä ei sellaisena pidä, hän ei voi hurskas olla. Sen vuoksi on tämä Kristuksen saarna maailmalle niin outo ja tuntematon sekä käytännössä että työssä, jos kohta se onkin joka miehen suussa ja usein kuultu. Eihän maailma pidä minäkään syntinä eikä vääryytenä, että joku vihastuu, jos häntä syyttömästi loukataan; ja kyllähän onkin totta, että loukatulla on oikea syy loukkaajaa vastaan. Hän voikin täydellä oi-

keudella häntä tuomarinkin eteen haastaa ja siellä hyvitystä vaatia, joka hänelle täytyy myöntää. Mutta jos asiaan viha liitetään ja tahdotaan itse kostaa, silloin menee loukattu liian pitkälle ja loukkaa toisen oikeutta toisella, jolloin pieni oikeus tulee paljoa suuremmaksi vääryydeksi. Tässä täytyy siis urut niin soinnuttaa, että piiput soivat yhteen niin sulavasti, ettei toinen toista vastaan ääntele. Mitä oikeutta nimittäin siinä on, että jos joku sinua sanalla loukannut tai pennin arvosta omaasi anastanut, sinä siitä syystä lyöt häneltä käden poikki tai pistät tuleen hänen huoneensa sekä sitten vihoissasi ärjäset: Niin, hän on minulle vääryyttä tehnyt, minulla on hyvä syy j. n. e.? Siinä täytyy minun olla väärässä ja kärsiä, ja tuota sinun murhanhimoista vihaasi, joka minulle tuottaa kymmentä kertaa enemmän väkivaltaa ja vääryyttä, ei saa sanoa synniksi, vaan vanhurskaudeksi ja pyhyydeksi.

Tätä minä nyt en puhu vieraista, meidän joukkoomme kuulumattomista, vaan ainoastaan esimerkiksi, kuinka suuren vallan tämä pahe on maailmassa saanut. Meistäkin sekä opettajat että oppilaat, vaikka kerskaamme olevamme evankelisia, vaadimme toki oikeutta mielin määrin suuttua ja kiukutella emmekä tahdo kuulla, että meitä nuhdellaan tahi vääryydestä muistutetaan. Ennen menköön kaikki pirstoiksi, kunhan me vaan pidetään vanhurskaina ja jumalisina; mutta noin hataralle kerkäläisioikeudelle tehdään enemmän kuin satakertaista vääryyttä.

Sen vuoksi ryhtyy Kristus tässä asiaan, riistää maailmalta tykkänään oikeuden vihastua, asettuu tuomariksi ja sanoo: Minä en kielä sinua ainoastaan tappamasta tai sanomasta raka veljellesi, vaan sinä et saa ollenkaan vihastua; toinen on yhtä jyrkästi kielletty kuin toinenkin. Sinulle ei ole annettu lupaa tuomita eikä kostaa ja vaikka asiasi olisi oikea ja hyväkin, on kuitenkin perkele sinun vihassasi,

kuten Jaakoppi epistolassansa 1: 20 sanoo: **Miehen viha ei tee Jumalan edessä sitä kuin oikein on.** Siis pitää meistä tarkoin kaikki viha otettaman pois ja ainoastaan Jumalalle annettaman oikeus vihastua, muutoin tulee siitä perkeleen viha, joka ei totisesti pääty ilman syntiä. Samoin ovat nuokin kolme seikkaa: tuomitseminen, kosto ja kerskaus meiltä kiellettyjä, niin ettei kukaan ihminen saa niihin ryhtyä, olipa hänellä sitten kuinka hyvä oikeus ja suuri pyhyys tahansa, vaan kunnia, tuomio ja kosto ja siis myös vihakin olkoon yksin Jumalan.

Tähän nyt emme ennätä, pelkään minä, niin kauvan kuin elämme, ja sekin olisi jo armoa, jos vaan niinkin hurskaiksi tulisimme, että voisimme tämän edes alulle panna. Kun nimittäin jokin loukkaus meitä kohtaa, niin alkaa kohta liha ja veri vihassa ja kärsimättömyydessä kuohumaan ja raivoamaan, sillä luonnollisesti koskee meihin kipeästi, jos meille vääryyttä ja väkivaltaa tehdään. Sen vuoksi täytyy meidän vihaamme torjua ja vastustaa. Sillä jos sellainen sinuun kipeästi-kin koskee, olkoon se menneeksi, mutta jos lisäksi tahdot vielä kostaa, ja taas puolestasi niin ja niin vahingoittaa, se on kielletty. Katso siis, että vertaat asioita toisiinsa, ettei toinen oikeus toista loukkaisi eikä hävittäisi, vaan anna kumpaisenkin sopusoinnussa pysyä kohdallansa. Ellet voi omaa oikeuttasi perille ajaa ilman suurempaa vääryyttä, niin heitä asia silleen, sillä ei vääryyttä saa vääryydellä ehkäistä eikä rangaista. Ei Jumala tahdo, että kaiken maailman oikeus poljettaisiin sinun kerjäläis-oikeutesi tähden.

Tätä nyt tämä Kristuksen saarna vaatii tarkoittaen jokseenkin näin: Teidän mielestänne ei se, joka ei lyö kädellään kuoliaaksi, ole rikkonut Jumalan käskyä vastaan; vaan vihastua saa muka kyllä lähimmäiselleen ja kostaa, joka on aivan oikein ja paikallaan eikä

mikään synti. Näin teette tämän käskyn aivan tyhjäksi ja voimattomaksi. Eihän se vaadi, ettet ainoastaan nyrkilläsi ketään tappaisi, vaan ettet myöskään kielelläsi tai sydämelläsi tee mitään vahinkoa tai mielipahaa. Mitäpä muutoin sillä käskyllä tehtäisikään, jossa käsketään, että meidän pitää vihollisillemmekin hyvää tehdä? Jos nyt tämä tunnustetaan sitovaksi, niin me emme saa suinkaan lähimmäistämme vastaan mitään tehdä. Emmehän me muutoin olisikaan publikaaneja ja julkisyntisiä parimmat, sanoo Kristus itse Luukk. 6: 32, jotka myöskin ovat ystävällisiä keskenänsä eivätkä toisiaan vahingoita.

Mutta sinä sanot: Kuinka, pitääkö viha niin tarkoin ihmissydäimestä poistettaman? Millä tavalla sitten pahat ovat hillittävät ja rangaistavat, sillä eihän se ilman vihaa päinsä käy? Tai onko vääryyden sallittava vapaasti ja rankaisematta tapahtua? Eipä silloin mikään talo eikä kaupunki saisi olla turvassa. Vastaus: Tässä tiedämme, että Jumala on uskonut tuomarinvirransa teloittajalle ja esivallalle ja sitä varten asettanut ruhtinaat ja esimiehet, että he Jumalan puolesta miekkaa käyttäisivät. Heidän miekkansa ja teränsä on Jumalan miekka ja terä; muutoin ovat hekin itsessään toisten ihmisten kaltaisia eikä heillä ole enempi oikeutta ja valtaa vihastua kuin muillakaan ihmisillä. Kun tuomari tuomitsee kuolemaan ja teloittaja mestaa jonkun, joka ei heille ole koskaan mitään paha tehnyt eikä myöskään ole heidän vihamiehensä, tekevätkö he sen Jumalan puolesta, koska toimittavat hänen virkaansa, ja koska pahantekijä on joutunut Jumalan tuomion ja rangaistuksen alaiseksi. Ei siinä saa olla mitään vihaa eikä katkeruutta ihmissydämessä, ja kuitenkin pitää Jumalan vihan ja miekan tehtävänsä tehdä.

Sama on laita sodassakin, jossa täytyy puollustukseen ruveta ja uljaasti hakkailla ympärilleen, pistää ja polttaa; siinä tosin on pelk-

kä viha ja kosto liikkeellä, mutta ei se kuitenkaan saa lähteä ihmissydämeestä, vaan Jumalan tuomiota ja käskyä siinä tulee toimeenpanna, sillä pahoja pitää rangaista, että heiltä rauha saataisiin. Jos silloin sinunkin osaksesi tulee jotain vahinkoa tai kärsimystä, pitää sinun kantaa se. Näin antoi Jumala vihansa kohdata Jerusalemiä Baabelin kuninkaan ja roomalaisten kautta, kunnes ei jäänyt kiveä kiven päälle.

Kun siis tuollaista kosta toimitetaan, ei se ole ihmisten vaan Jumalan vihaa. Mutta kun niin onnettomasti menetellään, että ihmisten ja Jumalan viha sekoitetaan toisiinsa, niin on häjy perkele vallan saanut. Pahuutta, sanon minä, täytyy torjua, ja tuomiovirka pitää Jumalan puolesta hoidettaman ja toimeenpantaman. Mutta jollei tuomari ja esivalta ole hurskas, jos se omaakin vihaansa asiaan sekoittaa ja kaunistaa tekonsa viran nimellä ja peitteellä, jos se salaisena vihamiehenäni tahtoo vahingoittaa minua ollen sitä viran puolesta tekevinänsä, niin se on oikeata perkeleen pahuutta, vaikka sille oikeuden muotoa ja kiitosta vaadittaisiinkin.

Sinäpä sanot: Niin, hän on minulle tuota ja tätä tehnyt, enkä minä voi muuten puolustautua; jos minun sitä täytyisi kärsiä, ei minulla olisi koskaan rauhaa. Vastaus: Tietysti ei ole oikein, että sinulle vahinkoa tehdään, eikä sinuakaan ole kielletty laillisella tavalla itseäsi suojelemasta, mutta se ei saa tapahtua, että sinä kavalasti tahdot viran turvissa päästää vihasi valloilleen ja kosta, niin että sitten voitaisiin sanoa: Tuota ei ole Mikko eikä Pekka tehnyt, vaan pormestari tai tuomari, ja sinä voisit kerskata, ettet ole sitä vihassa ja kostonhimosta tehnyt vaan sinun on täytynyt se tehdä viran puolesta ja oikeuden tähden.

Katsoppas, eikö se ole häpeällistä ja saastaista, että ihmisen ja perkeleen viha liitetään Jumalan vihaan ja sotketaan yhteen, vaikka

niiden pitäisi olla toisistaan niin kaukana erillään kuin taivas on maasta. Samoin kuin toista käskyä rikkomalla Jumalan nimi turhaan lausutaan vannomisilla ja muulla sen kaltaisella, niin että tällä ihanalla, kalliilla nimellä valhe vahvistetaan ja totuutena kaupataan, samoin täytyy tässäkin viran ja oikeuden, jotka Jumalan ovat, palvella sinun vihaasi ja kateuttasi ja sitä puollustaa, että sen kautta saisit aikaan kaiken sen, millä suinkin osaat lähimmäistäsi vahingoittaa, ja olisit kuitenkin samalla tekevinäsi oikein ja hyvin. Näin olisit sinä kaksinkertainen pyhä, koska ensiksikin sinulle on vääryys tapahtunut, ja koska toiseksi et itse puolestasi ole tahtonut kosta, vaan viran puolesta ja oikeuden tähden. Juuri näin koreasti menettelevät meidän siivot pyhämme, paavilaiset, piispat ja papit ja heidän perässään suuret ruhtinaat ja herrat, jotka ihmisiä kiduttavat ja surmaavat raivoisan vihansa ja kiukkunsa tyydyttämiseksi; ja sitten pitää kaikki kutsutaman pyhyudeksi ja jumalanpalvelukseksi.

Näin on ihmisviha aina täynnä kateutta ja kiukkuu lähimmäistä kohtaan, koska se onkin perkeleestä alkunsa saanut ja hän on sen ihmissydämeen istuttanut, erittäin farisealaisiin pyhiin, jotka moninkertaisesti enemmän tekevät syntiä ja ansaitsevat kadotuksen kuin muut ihmiset. He ensiksikin rupeevat Jumalan oikeuteen ja virkaan ja toiseksi tahtovat, että sellainen menettely pidettäisiin oikeana ja heittä hurskaina ihmisinä. Sen sijaan Jumalan viha, kun se pannaan toimeen hänen käskystään, ei tule kateudesta eikä kostonhimosta, vaan puhtaasta rakkaudesta ja hyvästä sydämeestä, johon koskee kipeästi, että ihmisen täytyy rangaistusta kärsiä. Mutta kuitenkin on paha rangaistava ja hävitettävä Jumalan ja viran tähden.

Onhan hyvästi ymmärrettävissä, että Aadam rakasti poikaansa Kainia ensimmäisenä lihanaan ja verenään, joka lisäksi tahtoi olla

pyhäkin ja rupesi Jumalaa palvelemaan ensimmäisellä uhrillaan. Hän luuli sen olevan Jumalalle paljota otollisemman kuin veljensä uhrin; vieläpä piti itseänsä siihen paremmin oikeutettuna, kuin veljeänsä, koskapa esikoisuus oli hänen, jonka mukaan hänen piti olla oikea pappi ja etevin Jumalan edessä. Siihen hän luotti, ja katsoi veljensä ylönsä; hänen mielestään oli hänellä syy vihastua, jopa täysi oikeus vainotakin ja surmata veljeänsä, aivan kuin hänelle olisi vääryys siinä tapahtunut, ettei hänen jumalanpalveluksensa pitänyt paremmin Jumalalle kelvata. Sen vuoksi ryhtyy hän itse asiaan, koska ei voinut isältänsä oikeutta ja suostumusta saada, lyö veljensä kuoliaaksi, ja kun Aadam Jumalan nimessä ja sijassa häntä puhuttelee, hän vielä uhitteleekin sanoen: Mitä minä veljestäni tiedän, olenko minä hänen vartijansa?

Mutta niin rakkaana kuin Aadam hänet pitikin, sillä Kain oli hänen luonnollinen ja Aabelin kuoleman jälkeen ainoa lapsensa, niin hän kuitenkin lausuu kovan ja hirmuisen tuomion hänelle sanoen 1 Moos. 4: 10 ja seur.: **Veljes veren ääni huutaa minun tyköni maasta, ja nyt kirottu ole sinä maan päältä. Kulkijan ja pakenevaisen pitää sinun oleman maan päällä.** Ovathan nämä vihaisia sanoja ja tekoja, sillä täten hän julistaa hänet ankarimpaan kiroukseen ja hirmuisimpaan maanpakoon, kiroo häneltä taivaan ja maan, panee paikalla ankaran vihansa täytäntöön ja karkoittaa hänet luotaan, niin ettei hänellä pitänyt missään oleman turvallista olinpaikkaa. Tietysti ei hän tätä ole mielellänsä tehnyt, vaan paljota mieluummin olisi hän pitänyt hänen luonaan, mutta Jumalan viha oli täytäntöön pantava, vieläpä lisäksi hänelle julistettava kuolema ja helvetin tuli.

Näin täytyy kristillisen kirkonkin tehdä pannaan jonkun pannaan ja antaessaan saatanaan haltuun, kuten P. Paavali erään hen-

kilön kanssa Korintossa menettelee (1 Kor. 5: 5) ja kieltää häneltä sakramentin ja kaiken yhteyden, etteivät toiset olisi tulleet hänen synneistään osallisiksi. Onhan se kauhea tuomio ja hirmuinen viha, mutta ei kuitenkaan ihmisen vaan Jumalan viha. Sillä paljota mieluummin soisi Jumala ihmisen kääntyvän ja tulevan autetuksi; ja ihmisen kääntynyt hän ottaakin hänet rakkaaksi pojakseen ja kaikki enkelit iloitsevat hänestä, niinkuin Kristus kertoo kadonneesta lampaasta ja tuhlaajapojasta Luukk. 15.

Mutta tässäkin on katsottava, ettei sitä väärin käytetä, kuten paavi on niille tehnyt, jotka ovat hänen persoonaansa tai valtaansa koskeneet. Hän on virkaansa sekoittanut persoonaansa ja tehnyt oman vihansa Jumalan vihaksi, turmellut täten molemmat ja sekoittanut myrkyä viiniin. Paavi on nimittäin vihan nimessä peljättänyt maailmaa niinkuin on tahtonut, uhannut ja räävännyt keisareita ja kuninkaita voittamatta kuitenkaan sillä sen enempää, kuin että on saanut purkaa omaa vihaansa ja sappeansa. Sentähden sanotaankin Raamatussa Ilm. 13: 5, 16 hänen kirkkoansa pilkan seurakunnaksi, jonka otsan on herjauksen nimi kirjoitettuna kaikissa hänen puheissansa ja töissänsä.

Tämä on nyt se viha, jota sanomme jumalalliseksi eli isälliseksi vihaksi. Sen perästä seuraa myöskin toinen, veljellinen viha, joka myös on samaa luontoa ja lähtee rakkaudesta. Jos nimittäin vihastun jollekulle ihmiselle, jota sydämellisesti rakastan ja jolle kaikkea hyvää suon, ja minua suututtaa se, ettei hän voi synneistään luopua eikä parantua, niin täytyy minun tehdä erotus henkilön ja synnin välillä. Henkilöä täytyy minun auttaa ja pahaa torjua ja tehdä siis niin paljon kuin voin, kehoittaa, varoittaa, uhata ja rangaista, saadakseni hänen synnistä luopumaan. Kuitenkin täytyy minun

tarkasti varalta pitää, ettei siihen vaan konna, tuo oma vihani pääse joukkoon pujahtamaan.

Sillä niin tyyni tulee oma vihamme pois-
sa olla, ettei sitä ole laisinkaan. Jumalan vi-
han täytyy yksin saada vaikuttaa, joko sitten
säädetyn viran tai veljellisen rakkauden muo-
dossa, joka tätä Jumalan vihaa toimeen panee.
Onhan sekin Jumalan käsky, että keskenäm-
me toinen toistamme varoitamme, kuritam-
me, parannamme ja autamme, että lähimmäi-
semme synnistä lakkaisi ja mielellänsä ja kii-
toksella sellaista meiltä vastaan ottaisi. Tämä
on tuo yhteinen kristillinen rakkauden viha,
josta Kristus Matt. 18: 15 sanoo: **Jos sinun
veljes rikkoo sinua vastaan, niin mene ja
nuhtele häntä kahden kesken yksinänsä.**
Sitä sanoo Raamattukin oikeaksi jumalalli-
seksi kiivaudeksi, esimerkiksi P. Paavali 2
Kor. 11: 2 sanoo: **Minä kiivaan teitä Juma-
lan kiivaudella.** Ei sellainen viha tarkoita si-
nun häpeätäsi eikä vahinkoasi, vaan kunniaasi
ja parannustasi, ja siihen koskisi kipeästi, jos
sinun sielusi autuudelle vahinkoa tapahtuisi.

Me sanomme siis nyt, ettei Kristus saar-
naa tässä Jumalan eikä rakkauden vihasta,
vaan jokaisen persoonallisesta vihasta, jonka
aluk ja juuri on sydämessä ja tahdossa ja tar-
koittaa lähimmäisen persoonan vahingoitta-
mista. Se pitää tykkänään poistettaman ja
kuoletettaman, jos kohta saisimmekin kipeäs-
ti tuntea vahinkoa ja vääryyttä. Kyllähän sil-
loinkin, kun Johannes Kastaja häpeällisesti
surmattiin, Kristus ristin puuhun naulittiin ja
pyhät marttyyrit armottomasti hengiltä otet-
tiin, moni hurskas sydän itki ja valitti, sillä ei-
hän meillä ole eikä voi olla sydämet raudasta
vaan lihasta, kuten P. Bernhardus sanoo: Ki-
peätä kyllä tekee, mutta täytyy kärsiä. Aivan
toista onkin tuntea kipua, itkeä ja valittaa,
kuin etsiä kosta tai kantaa vihaa ja kateutta.

Hän tahtoo siis tämän käskyn: **Ei sinun
pidä tappaman,** niin ymmärretyksi, että se

kieltää jokaisen ihmisen vihastumasta. Mehän
olemme luonnosta kaikki valehtelijoita, peri-
synnissä ja sokeudessa syntyneitä, niin ettem-
me tiedä, kuinka meidän tulee vihastua. Me
emme huomaa, että luonto on niin paha, ettei
se saata oikein vihastua eikä myös rakastaa,
vaan molemmista ei muuta etsi, kuin itseään
ja omaa hyötyään. Koska se nyt kerran on
näin turmeltunut, niin on kumpanenkin kiel-
letty sekä inhimillinen rakastaminen että vi-
haaminen, joissa luonto etsii omaansa. Sen si-
jaan on käsketty sellainen jumalallinen rak-
kaus, joka ei omaansa etsi vaan lähimmäisen-
sä parasta, ja sellainen viha, joka ei itse täh-
tensä suutu vaan Jumalan puolesta, sillä Juma-
lalla on valta rangaista ja kostaa rikoksia hä-
nen käskyjensä vastaan, tahi joka rakkaudesta
lähtien pyytää lähimmäistä hyödyttää ja aut-
taa.

Näin ei farisealainen pyhyys tee. Samoin
kuin sillä ei, näet, ole mitään rakkautta lähim-
mäistä kohtaan, vaan tavoittelee ainoastaan
omaa kunniaansa, kiitostaan ja palvelustaan,
samoin ei se myöskään muuta tiedä kuin kiu-
kutella ja raivota oikeita hurskaita vastaan
myöntämättä kuitenkaan sen kautta rikko-
neensa tätä käskyä. Aivan tätähän sai Kristus
kokea fariseuksilta ja ylimmäisiltä papeilta,
jotka hänen jättivät Pilaatuksen tuomittavaksi
ja ristiinnaulittavaksi eivätkä kuitenkaan tah-
toneet olla hänen vereensä vikaapäät, vaan syö-
dä pääsiäislampaan ja pysyä pyhinä.

Sen vuoksi ahdistaa hän ankarasti koko
farisealaista pyhyyttä ja vanhurskautta, kieltää
siltä kaiken armon ja taivaan valtakunnan ja
kiroo sen helvetin tuleen perin pohjin ja kah-
denkertaisesti vääränä vanhurskautena Juma-
lan edessä. Sentähden sanon minä, lausuu
hän: **Jokainen joka vihastuu veljellensä.** En
minä puhu ainoastaan kädellä tappamisesta,
vaan jos sinulla on vihaakaan sydämessä, niin
olet sinä jo vikaapä tuomioon, sillä sellainen

viha ei tule muusta kuin ihmisen synnynnäisestä pahuudesta, joka etsii ainoastaan omaa kostoaan ja mielivaltaansa tai omaa kunniaansa ja hyötyänsä. Nyt hän ei tahdo, että sinä itse etsit omaa kunniaasi ja oikeuttasi, vaan annat hänen sitä etsiä ja valvoa, jolle sellainen toimi on määrätty tehtäväksi, nimitäin mestaajan ja tuomarin, joka ei toimita omaa vaan Jumalan työtä, sillä muutoin ei hänellä olisi lupa ketään tappaa eikä rangaista. Katsokaa siis vaan, sanoo hän, ettette omasta puolestanne vihastu, vaan että kokonansa pidätätte vihaanne, niin ettei se sydämestänne tule, olette sitten virassa tai sen ulkopuolella.

Toinen kohta tekstissä on: **Jokainen kuin sanoo veljellensä: raka.** Tällä ymmärrämme kaikenlaisia vihan elkeitä, joilla suinkin voidaan lähimmäiselle kiusaa tehdä lausuttuja sanoja ottamatta lukuun. Semmoisen, sanoo Kristus, pitää neuvon ala vikapää oleman, se on: vaikka ei vielä ole päätetty, mitä hänelle tehtäisiin, on hän kuitenkin siksi syyllinen, että joutuu tutkinnon alaiseksi ja tuomittavaksi niinkuin se, joka jo on tekoon todistettu ja jonka rangaistuksen laadusta ainoastaan neuvotellaan. Hän tarkoittaa sitä, ettei sellainen voi taivaan valtakuntaan tulla, vaan on jo ansainnut kadotuksen. Vaikka siis lopullinen rangaistus on hänestä vielä vähän kauvempaan, on helvetti kuitenkin hänenkin edessä.

Kolmas kohta on: **Joka sanoo veljellensä: sinä tyhmä.** Onhan sekin sangen tavallinen pahe, jota sanotaan lähimmäisen kunnian ja hyvän nimen solvaamiseksi, tapahtukoon se sitten joko takanapäin tai edessä. Sen nimenä on herjaus ja häväistys; joka niin tekee, sanoo hän, **hänen pitää helvetin tuleen vikapää oleman.** Se on: ei siinä tarvita pitkiä neuvotteluja eikä oikeushaastoa, ei syytöksiä eikä tuomioita. Hän on jo valmiiksi tuomittu ja kirottu, ainoastaan puuttuu, että mestaaja vie hänet pois ja antaa hänelle ansaitun palk-

kansa. Hän ei siis ollenkaan tahdo, että sinä omaa vihaasi noudattaen pienimmälläkään tavalla itse kostat puolestasi, joko sydämellä, kädellä tahi suulla; niin muodoin et sinä saa lähimmäisesellesi mitään vahinkoa tehdä, et mitenkään pahoittaa hänen mieltään, et lausua paha sanaa hänelle j. n. e.

Niin mutta, sanot sinä toistamiseen: Kuka voi olla saarnaajana tai tuomarina tai kenenkään syyttäjänä, ellei saa kenenkään kunniaan koskea eikä ketään tyhmäksi soimata? Täytyyhän kaiketi tästä puoleen saarnaajain, tuomarien, syyttäjain, todistajain y. m. vaieta äänettömiksi? Minä olen sanonut, että tässä täytyy tehdä tällainen erotus: Kun minä saarnaajana julkisesti nuhtelen sinua saarnatuolissa tai salaa ripissä, niin en minä sitä tee vaan Jumalan sana, jonka vuoksi ei sinun sovi valittaa, että minä kunniasi kimppuun käyn. Eihän saarnaaja voi virkansa toimituksissa ketään häväistä eikä herjata, ellei hän ole sellainen konna, joka niihin toimiinsa sekoittaa omaa sappeansa ja vihaansa. Näin ollen et sinä voi sanoa tuomarillakaan, joka virkansa velvoittamana tekee tehtävänsä: Sinä loukkaat minun kunniaani, kun sanot minua varkaaksi tai murhaajaksi, sillä sellaista ei ole puhunut tuomari vaan Jumala. Ei siis ole mistään kotoisin, että siinä puhut kunniasi loukkaamisesta, herjauksesta tai rangaistuksesta. Tosin ei tätä sinulle miksikään kunniaaksi sanota, mutta sitä ei olekaan tehnyt ihminen, vaan Jumala. Eiköhän hänellä ole oikeus ja valta sinusta puhua?

Mutta kun Jumala on viran kautta langettanut, niin olkoon sitten minulla ja muilla lupa siitä puhua, sillä Jumalan julkisista teoista ja tuomioista saakoon jokainen haastella, koska asiasta näin on tullut ikäänkuin kertomus eli tapaus, josta kaikkialla puhutaan. Sen vuoksi ei voidakkaan tässä käskeä ketään vaikenemaan, ettei uskallettaisi sanoa: tuo on varas tai roisto, koska tuomari on sellaisen tuomion ju-

listanut. Ethän sinä voi keneltäkään enempää kunniaa ottaa pois tahi hänelle antaa, kuin minkä Jumala on antanut tai häneltä ottanut. Kun siis Jumala tuomion lausuu ja julistuttaa sen tuomarin tai saarnaajan kautta, niin saattaa jokainen hyvällä omallatunnolla siitä puhua. Mutta tätä sanon minä taasenkin sentähden, että aina pyritään syrjäpolkuja käymään; saarnattakoon kuinka tahansa, niin tahtoo jokainen aina itseään peitellä ja kaunistella, ettei Jumalan sana suinkaan häneen saisi koskea. Jos esimerkiksi Kristuksen kanssa sanomme, ettei kukaan saa vihastua lähimmäiselleen, ei soimata häntä eikä pahoin puhua hänestä, niin jokainen tahtois mielellään tukkia suun saarnamieheltä, joka ei muka saisi mitään julkista syntiä ja pahetta hätyyttää eikä nuhdella.

Lopullisesti on siis tarkoitus tämä: Jos sinä ihmisenä omin lupisi loukkaat lähimmäi-

sesi kunniaa ja kutkuttelet itseäsi hänen synneillensä, niin on se pahasti ja väärin. Mutta jos niin pitkälle on tultu, että Jumala itse pahuuden ilmaisee, niin ei silloin voida julkista roistoa kiittää, koska Jumala on hänen ilmeisesti paljastanut. Olisihan se samaa kuin jos tahtoisin sellaista pahaa puollustaa ja edistää. Sentähden täytyy kaikessa niin menetellä, ettemme omasta puolestamme mihinkään ryhdy tai koske, vaan katsomme, milloin Jumala virran kautta asian tahtoo selvitettyksi, ja silloinhan kaikki onkin Jumalan tekona oikeata ja kiitettävää. Ei siis saa tässä antaa suutansa tukkia, vaan totuuden ja vanhurskauden puolta pitää; kiitettäköön ja kehuttakoon sellaista tuomiota toisille peljättykseksi ja varoitukseksi. Olkoon kylliksi tällä kertaa tekstistämme. Amen.